

Anna Kołomycew¹

Sprawozdanie z seminarium naukowego pt. „Współpraca na obszarze pogranicza polsko-słowackiego. Instrumenty, doświadczenia i perspektywy”, Rzeszów, 24 października 2016 r.

W dniu 24 października 2016 r. na Uniwersytecie Rzeszowskim odbyło się seminarium naukowe pt. „Współpraca na obszarze pogranicza polsko-słowackiego. Instrumenty, doświadczenia i perspektywy”. Organizatorami seminarium byli pracownicy Instytutu Nauk o Polityce – dr Anna Pięta-Szawara, dr Anna Kołomycew oraz dr hab. Krzysztof Żarna, prorektor ds. studenckich i kształcenia Wydziału Socjologiczno-Historycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego. Patronat nad wydarzeniem objął prof. Aleksander Bobko, senator Rzeczypospolitej Polskiej.

Celem seminarium naukowego dotyczącego współpracy na obszarze pogranicza polsko-słowackiego było zwrócenie uwagi na istotę relacji polsko-słowackich w kontekście możliwości współdziałania proponowanych zarówno przez Unię Europejską w perspektywie 2014–2020, jak i w ramach Grupy Wyszehradzkiej. Dodatkowym celem seminarium było podjęcie naukowej debaty na temat roli i znaczenia Grupy Wyszehradzkiej we współczesnej Europie. Ten cel miał szczególne znaczenie z uwagi na objęcie przez Polskę prezydencji w Grupie Wyszehradzkiej z dniem 1 lipca 2016 r.

Seminarium stało się okazją do interdyscyplinarnej debaty przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych, ale również wydarzeniem o charakterze aktywnym, dzięki udziałowi przedstawicieli administracji

¹ Dr Anna Kołomycew, Instytut Nauk o Polityce Uniwersytetu Rzeszowskiego, al. mjr. W. Kopisto 2a, 35-959 Rzeszów, e-mail: anna.kolomycew@ur.edu.pl

publicznej, instytucji zajmujących się wdrażaniem programów europejskich oraz podmiotów realizujących projekty na pograniczu polsko-słowackim z wykorzystaniem dostępnych możliwości wsparcia.

W oficjalnym rozpoczęciu seminarium uczestniczyli prof. Aleksander Bobko, senator RP, oraz dr hab. Agnieszka Pawłowska, prof. UR, dyrektor Instytutu Nauk o Polityce, która w imieniu Instytutu powitała zgromadzonych gości. Wydział Socjologiczno-Historyczny UR reprezentował jego dziekan, dr hab. Paweł Grata, prof. UR.

Jako pierwszy prelegent wystąpił dr Daniel Hanik, który nakreślił historyczne tło relacji na pograniczu polsko-słowackim w okresie walk w Karpatach Wschodnich na przykładzie Operacji Karpacko-Dukielskiej. Prelegent szczegółowo przedstawił specyfikę relacji oraz uwarunkowania działań zbrojnych prowadzonych na terenie Karpat Wschodnich w 1944 r.

Drugim prelegentem był Robert Kowalski reprezentujący Muzeum Podhalańskie im. C. Pajerskiego w Nowym Targu. W referacie zatytułowanym „Układ Ribbentrop – Czerniak z 21 listopada 1939 r. Podstawy prawne oraz konsekwencje jego wprowadzenia dla relacji polsko-słowackich” na podstawie materiałów źródłowych przedstawił sytuację społeczno-gospodarczą Spiszu i Orawy oraz znaczenie układu Ribbentrop – Czerniak dla ludności pogranicza.

Prodziekan Wydziału Socjologiczno-Historycznego dr hab. Krzysztof Żarna, prof. UR, w wystąpieniu zatytułowanym „Droga Republiki Słowackiej i Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej. Podobieństwa i różnice” omówił sytuację Polski i Słowacji w ich staraniach o członkostwo w Unii Europejskiej. Zweryfikował przy tym dwie hipotezy: pierwszą, dotyczącą dysproporcji w potencjale Polski i Słowacji, które rzutowały na przebieg procesu akcesyjnego, oraz drugą, dotyczącą pozycji Słowacji, która pomimo pozostawania poza „grupą luksemburską” okazała się skutecznym graczem w negocjacjach akcesyjnych do UE. Prelegent dokonał też analizy sytuacji społeczno-gospodarczej obydwu państw po akcesji oraz przedstawił prognozy dla tych państw sięgające 2020 r.

Kolejnym prelegentem był dr hab. Krzysztof Koźbiał z Uniwersytetu Jagiellońskiego. W referacie zatytułowanym „Współpraca jednostek samorządu terytorialnego w województwie małopolskim z partnerami słowackimi” scharakteryzował specyfikę relacji administracji samorządowej Polski i Słowacji funkcjonujących na obszarze pogranicza. W wystąpieniu poruszona została problematyka specyfiki współpracy samorządowej, jej formy, kierunki i zakres działań. Na przykładzie

samorządów z terenu województwa małopolskiego prelegent przedstawił także bariery i ograniczenia współpracy polsko-słowackiej. Prezentując wyniki badań przeprowadzonych wśród małopolskich samorządów, dr hab. K. Koźbiał wskazał powody, formy i dziedziny współpracy międzynarodowej samorządów, ze szczególnym uwzględnieniem relacji z partnerami słowackimi.

Następnym prelegentem podczas seminarium był dr Kamil Mrocza, reprezentujący Ministerstwo Sprawiedliwości. W referacie zatytułowanym „Służba cywilna w Republice Słowackiej i Rzeczypospolitej Polskiej. Analiza porównawcza” przedstawił polski i słowacki model służby cywilnej. Wskazane modele zostały zaprezentowane na tle teoretycznych modeli służby cywilnej oraz rozwiązań przyjętych w innych państwach Europy. Dr. K. Mrocza przedstawił ewolucję obydwu modeli, akcentując specyfikę struktury administracji i umiejscowienie w niej służby cywilnej.

Kolejną prelegentką, która wygłosiła referat podczas seminarium, była Agata Gorlicka reprezentująca Stowarzyszenie Euroregion Karpaciki. W referacie pod tytułem „Mikroprojekty jako wsparcie współpracy polsko-słowackiej” omówiła znaczenie mikroprojektów realizowanych w ramach programu operacyjnego Współpraca Transgraniczna Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007–2013. Szczególną wartość merytoryczną miały przywołane w wystąpieniu przykłady zrealizowanych projektów współpracy na obszarze pogranicza polsko-słowackiego. Ponadto prelegentka przedstawiła możliwości otrzymania wsparcia na rozwój obszaru pogranicza polsko-słowackiego w perspektywie finansowej 2014–2020 dostępne w ramach Programu Interreg V-A Polska-Słowacja 2014–2020.

Robert Bury, reprezentant Stowarzyszenia na rzecz Innowacyjności i Transferu Technologii „Horyzonty”, wystąpił z referatem pt. „Astronomia i astroturystyka. Współpraca polsko-słowacka”. Z perspektywy pomysłodawcy i beneficjenta programów wsparcia na rzecz rozwoju pogranicza przedstawił doświadczenia z współpracy z partnerami słowackimi w ramach wspólnych projektów, problemy związane z aplikowaniem i realizacją projektów transgranicznych. Wskazał także obszary i dziedziny możliwej współpracy w przyszłości. R. Bury przedstawił również korzyści dla jednostek terytorialnych (i całego regionu) wynikające z rozwoju współpracy na pograniczu polsko-słowackim.

Kolejnym prelegentem był Pan Robert Bury, który reprezentował Stowarzyszenie na rzecz Innowacyjności i Transferu Technologii „Horyzonty” i wystąpił z referatem pt. „Astronomia i astroturystyka. Współ-

praca polsko-słowacka”. Z perspektywy pomysłodawcy i beneficjenta programów wsparcia na rzecz rozwoju pogranicza przedstawił doświadczenia we współpracy z partnerami słowackimi w ramach wspólnych projektów, problemy związane z aplikowaniem i realizacją projektów transgranicznych, a także wskazał na obszary i dziedziny możliwej współpracy w przyszłości. Pan R. Bury przedstawił również korzyści dla jednostek terytorialnych (i całego regionu) wynikające z rozwoju współpracy na pograniczu polsko-słowackim).

Na doświadczeniach współpracy transgranicznej skoncentrowała się także Barbara Onoszko, reprezentująca Wydział Pozyskiwania Funduszy Urzędu Miasta Rzeszowa. W prezentacji zatytułowanej „Współpraca na obszarze polsko-słowackiego pogranicza. Doświadczenia Gminy Miasto Rzeszów” przedstawiła dotychczasowe działania Rzeszowa w zakresie współdziałania z partnerami słowackimi. Przedstawiła początki współpracy i próby poszukiwania przez Rzeszów partnerów do wspólnych projektów, m.in. z Preszowa, a także konkretne projekty zrealizowane przez Urząd Miasta Rzeszowa, np. „Razem na rzecz czystego powietrza – kampania promocyjno-edukacyjna Rzeszowa i Preszowa”. B. Onoszko wskazała także na inne źródła pozyskiwania środków na obszarze pogranicza (poza Programem Interreg V-A Polska-Słowacja 2014–2020), jak chociażby URBACT III, Kreatywna Europa czy Europa dla Obywateli.

Jako ostatnia wystąpiła dr Anna Kołomycew z Instytutu Nauk o Polityce Uniwersytetu Rzeszowskiego, która w referacie pt. „Partnerstwa jako instrument rozwoju obszarów przygranicznych” przedstawiła wyniki badań przeprowadzonych w ramach projektu „Territorial partnerships for the cross-border cooperation development. The case study of the Polish-Slovak borderland” (National Scholarship Programme of the Slovak Republic). W wystąpieniu wskazała na znaczenie partnerstw jako instrumentu rozwoju terytorialnego oraz zakres jego stosowania na obszarze pogranicza. Bazując na doświadczeniach istniejących partnerstw, przedstawiła specyfikę relacji, sposób doboru partnerów oraz trudności związane z realizacją projektów przez partnerów zlokalizowanych po obu stronach granicy, jak również dziedziny, w ramach których najczęściej podejmowana jest współpraca transgraniczna.

Seminarium zostało zorganizowane przy nieocenionej pomocy studentów Instytutu Nauk o Polityce Uniwersytetu Rzeszowskiego – Damiana Wicherka, Dominika Boratyna i Karola Piękosia. Za prowadzenie seminarium odpowiedzialne były dr Anna Pięta-Szawara oraz dr Anna Kołomycew.